

Sneuelnota : Studietrajectbegeleiding aan de Faculteit Wetenschappen.**Voorlopige stand van zaken (laatste update november 2005)****(M.P. Buyse – Onderwijsondersteuning FW)****I Inleiding.**

De discussie over studietrajectbegeleiding werd in het verleden erg bemoeilijkt door de vaagheid en onduidelijkheid over de definitie (*wat?*), de doelstellingen (*waarom?*), de takenverdeling (*wie?*) en tenslotte de wenselijke/nodige – realistische/utopische ondersteuning (*hoe?*).

Om uit die onduidelijkheid te komen, was het nodig om over een aantal discussiepunten een standpunt in te nemen. Over de legitimiteit/wenselijkheid/haalbaarheid van die standpunten wordt geen uitspraak gedaan, de enige bedoeling is om een aantal punten ter discussie te stellen. Het is uiteraard wel de bedoeling om die premissen duidelijk te identificeren en indien nodig te herzien.

Misschien wel de grootste oorzaak van verwarring is het feit dat bijna alle betrokken partijen een andere definitie hanteren van STB:

- Bij de centrale diensten wordt STB vaak ter sprake gebracht in het kader van het flexibiliseringsdecreet : het ORER, voor het doelgroepenbeleid, beleid inzake mobiliteit, internationalisering.
- Voor de programmadirecteurs en de POC's (in de FW) gaat het vooral over het informeren van studenten over de mogelijke leertrajecten (nadruk op *studietraject*). Maar binnen de krijtlijnen die door het beleid vastgelegd worden, moeten POC's en administratie ook de *programma's* herwerken : op korte termijn zijn dat niet alleen de master-programma's, maar ook schakelprogramma's, voorbereidingsprogramma's, programma's voor permanente vorming, voorwaarden voor studieduurvermindering, criteria voor EVC's en EVK's.
- De studentenadministratie (centraal-facultair) wordt dan weer geconfronteerd met de administratieve aspecten van STB (ISP,...).
- Voor de begeleiders die met de studenten te maken krijgen, ligt de nadruk op de *begeleiding*, zijnde het informeren en adviseren van de (aspirant)studenten bij al hun vragen die betrekking hebben op hun studietraject. Dit is dus conceptueel duidelijk gescheiden van de studiebegeleiding zoals die nu gebeurt op het *monitoraat*. Daarentegen kan de begeleiding zoals die gebeurt door de *permanente ombuds* hier wel mee overlappen (cfr implicaties voor ORER, niet-bindende studieadvies,...).

De enige bestaande omschrijving van het begrip STB is de definitie, zoals die geformuleerd wordt in het OOF-project *Studietrajectbegeleiding Associatie KULeuven* (project van de werkgroep Studie- en studentenbegeleiding) :

“...alle begeleiding waarop een student een beroep kan doen tijdens instroom, doorstroom en uitstroom. Ze omvat:

- *trajectbegeleiding*
 - ✓ *keuzebegeleiding bij beslissingen op scharniermomenten o.a. studiekeuze, afstudeerrichting*
 - ✓ *zorg dragen voor controle en bijsturen van de studievoortgang : studievaardigheden, studiemethode*
- *studiebegeleiding : vakspecifiek door docent en monitoraat*
- *psychosociale begeleiding...*”

Uit deze definitie volgt dan het doel van studietrajectbegeleiding:

- *Hulp bieden aan studenten bij de voorbereiding op hun toekomstige maatschappelijke positie en de daarmee samenhangende keuzes in de studieloopbaan;*
- *Voorkomen, signaleren en oplossen van studieproblemen;*
- *Verhogen van slaagcijfers...*”.

Deze definitie sluit op het eerste zicht nauwer bij de realiteit van de hogescholen aan dan bij die van de KULeuven, waar STB vaak benaderd wordt in het kader van de gevolgen van het flexibiliseringsdecreet.

Gezien de complexiteit van het probleem en de concrete situatie aan de KULeuven/Faculteit Wetenschappen, lijkt het – zeker in eerste instantie - niet aangewezen om er studie- en psychosociale begeleiding bij te betrekken. Aan de KULeuven en meer in het bijzonder aan de FW zijn er immers goed uitgebouwde structuren om deze begeleiding te verzorgen. Andere aspecten die verband houden met de studievoortgang kunnen in een later stadium opgenomen worden, maar gezien het moeizame verloop van de discussie voorlopig wordt hier enkel 1ste bachelor beschouwd. Dit is verdedigbaar vanuit de filosofie van BZ, waarin de toenemende zelfstandigheid van de student centraal staat. De tekst zal dus vooral focussen op het nieuwe element : de trajectbegeleiding.

De definitie van STB die in dit document gehanteerd wordt, wijkt dus af van de definitie in het OOF-project :

STB is begeleiding van studenten bij al hun vragen die betrekking hebben op hun studietraject (in-, door- en uitstroom). Deze begeleiding heeft 2 aspecten : het informeren en het adviseren.

Om dus alle verwarring te vermijden wordt de vraag of STB nu deel uitmaakt van “SSB” (studie- en studentenbegeleiding) of omgekeerd voorlopig buiten beschouwing gelaten.

In bijlage (appendix II) worden de andere begrippen die in de tekst gehanteerd worden en (nog) niet tot de dagelijks taalgebruik horen omschreven.

II STB aan de FW : uitgangspunten.

- ✓ Het lijkt wel nuttig om te wijzen op het feit dat wanneer men het over *STB* heeft, men daarmee impliciet het geheel van **in-, door- en uitstroom** bedoelt.
- ✓ Wanneer men het over *STB-ers* heeft, ligt de nadruk impliciet op de doorstroom. Binnen de faculteit is er reeds beslist om een **conceptueel onderscheid** te maken tussen de functies van monitor, ombuds en studietrajectbegeleider. In de praktijk kunnen de drie functies uiteraard wel verenigd zijn in één enkele persoon.
- ✓ Begeleiding = **informeren + adviseren**.
- ✓ Geheel volgens de filosofie van begeleide zelfstudie, het universiteitsbrede onderwijsconcept, lijkt het aangewezen om de student te **responsabiliseren** door zoveel mogelijk (correcte) informatie op een gebruiksvriendelijke manier ter beschikking te stellen. Prioritair is dus dat studenten de mogelijkheid krijgen om zelfstandig te kunnen beslissen op basis van beschikbare informatie. Individuele begeleiding van alle studenten bij elke keuze die ze moeten maken in de loop van hun studietraject, is niet alleen onmogelijk voor grote groepen van studenten, het is ook niet wenselijk te vervallen in

betutteling. Daarentegen is het wel essentieel dat de studenten indien nodig bijkomend advies kunnen krijgen bij de STB-ers.

In essentie zal STB dus het informeren en adviseren van studenten zijn bij vragen die betrekking hebben op het studietraject van de student. Om de discussie op gang te brengen, werd getracht een analyse te maken van de concrete noden en worden hier en daar concrete voorstellen voor de toekomst geformuleerd.¹

III Instroom.

- Er is in het verleden al veel geïnvesteerd in het informeren en adviseren van **aspirant-studenten** door de scholen en door de KULeuven (centraal – facultair). Zowel bij SID-Ins als bij informatiedagen, zijn vele mensen van het monitoraat, maar ook van de departementen betrokken. Vaak echter weerklinkt - vanuit een bezorgdheid over de kwaliteit van het onderwijs aan onze Alma Mater - de vraag of het bedoeling is of men moet *informeren, dan wel aanwerven*.

- Bij de instroom kan er ook informatie gevraagd worden over de procedure voor de aanvraag van **geïndividualiseerde studietrajecten** (“centrale assessmentcommissie”?), over de verschillende soorten contracten en de procedure voor de verandering van contract... Het is belangrijk dat er transparante informatie ter beschikking is van de begeleiders (website Onderwijsbeleid). Zeker op korte termijn zouden hiertoe infosessies kunnen georganiseerd worden door de centrale diensten.

- Vanuit het beleid wordt er aangestuurd op een flexibilisering inzake toegang tot het hoger onderwijs, waarbij de nadruk ligt op het **doelgroepenbeleid**. Dit beleid is er op gericht om een onderwijsaanbod uit te bouwen gericht op doelgroepen met specifieke noden, die momenteel weinig toegang vinden tot het hoger onderwijs.

Een losse bedenking in deze context is dat de doelgroep van **hoogbegaafde** studenten in geen enkele lijst opgenomen is. En dat terwijl studenten van deze categorie vaak geconfronteerd worden met specifieke problemen, die zouden kunnen aangepakt worden mits aangepaste maatregelen. Bovendien behoren hoogbegaafde studenten zeker tot de doelgroep van een universiteit.

In wat volgt worden de doelgroepen overlopen die vermeld worden in de documenten van de centrale diensten.

1. De modale student (uit ASO)

Situatie nu :

Tijdens de infodagen en op SID-IN's kunnen abiturienten met hun vragen terecht bij monitoren en leden van de verschillende departementen. Ook de centrale diensten zijn hierbij betrokken. De nodige informatie is te vinden in het facultaire “bruine boekje” en in het programmaboek op het web.

Naar de toekomst toe :

- Het nadeel van het programmaboek is dat de volledigheid van de informatie de efficiëntie van de raadpleging en de toegankelijkheid erg in het gedrang brengt. Ontwerp en implementatie van een **gebruiksvriendelijke website** (gefilterde view) om de abiturienten de kans te geven daar waar mogelijk zelfstandig reeds informatie op te

¹ Tijdens van de bespreking van de sneuelnota op de Dienst Studieadvies werd terecht opgemerkt dat studievoortgangsbewaking noch expliciet noch impliciet niet aan bod komt. Studievoortgangsbegeleiding komt komt ter sprake in de paragraaf over doorstroom.

zoeken. Essentiële informatie is ook de **contactpersoon**, die de kandidaten kan coachen waar nodig. Binnenkort zal deze nood vrij acuut worden als de masterprogramma's uitgewerkt zijn.

- Door het bijhouden van **statistieken** (slaagcijfers in functie van vooropleiding) kan er bijkomende informatie verzameld worden. Deze kunnen van pas komen zowel voor het informeren als voor het rekruteren : door *risicogroepen* te identificeren en eventueel remediëringpakketen te ontwikkelen en aan te bieden. Uiteraard dienen statistieken met de nodige omzichtigheid aangewend te worden.
- Bijhouden van FAQ's voor ad hoc medewerkers, maar ook als input bij optimalisatie van het aanbod van de beschikbare informatie.

2. De niet-modale studenten

1) uit TSO :

Situatie nu : geen specifieke aanpak.

Naar de toekomst toe :

- Nood aan informatie (slaagkansen?) om **risicogroepen** te identificeren (voorkennis, studiemethode en capaciteit). Ook hier weer moet met de nodige omzichtigheid met de statistieken omgaan.
- Actoren : administratie en ombudsen voor het aanleggen en bijhouden van statistieken, die echter met de nodige omzichtigheid moeten gebruikt worden. (mogelijkheid om rapporten te voorzien vanuit het studentvolgsysteem)
- voor belangrijke risicogroepen kan er zowel facultair (monitoraat) als centraal (DSA) voor geopteerd worden om **extra begeleiding** (preventief en remediëring) op te zetten (een onderscheid kan misschien gemaakt worden tussen risico's die verband houden met voorkennis en met studiemethode).

2) Bisstudenten (zelfde opleiding)

Situatie nu : geen specifieke aanpak

Naar de toekomst toe :

- Het is niet duidelijk of het nu al dan niet verplicht zal worden om "**niet-bindend studieadvies**" te geven. (cfr. infra)
- Ook hier kan **informatie** omtrent slaagkansen een essentieel element vormen in het adviseren.
- In samenwerking met de Dienst Studieadvies en het Psychotherapeutisch centrum kunnen er eventueel programma's opgezet worden om duidelijke **risicogroepen** te begeleiden (procrastinatie, faalangst e.d.).

3) Bisstudenten (andere – al dan niet universitaire – opleiding)

Situatie nu : meestal ad hoc

Naar de toekomst toe :

1. info : vrijstellingen op basis van credits (EVC?, EVK?)
2. actoren : administratie en programmadirecteurs (facultaire erkenningscommissies)

4) Afgestudeerden uit HO of andere universitaire opleiding

Situatie nu : meestal ad hoc

Naar de toekomst toe :

3. info :
 - 1) vrijstellingen op basis van credits, EVC, EVK
 - 2) schakel- en voorbereidingsprogramma's
 - 3) studieduurvermindering

4. Maar : definiëren van EVC/EVK, opstellen van testen, van schakel- en voorbereidingsprogramma's
5. Wie? : Mogelijkheid om dit in overleg met de andere faculteiten van de groep uit te werken (efficiëntie)
6. Traditioneel minder voorkomende doelgroepen die worden vermeld :
 - Topsporters en kunstenaars
 - Studenten met fysieke functiebeperking
 - Studenten met gezondheidsproblemen (ziekte die enkele maanden aansleept of een chronische ziekte)
 - Minvermogende studenten
 - Alloctonen (facultair : medewerking van studentenkringen) – belangrijk beleidspunt
 - Studenten met leerstoornissen (dyslexie – dyscalculie – ADHD)
 - Zonder SO-diploma (centrale assessmentcommissie)
 - Studenten met psychische problematiek (autisme, psychiatrie, rouwproblematiek)
 - Anderstalige studenten (facultair : medewerking van studentenkringen)
 - Buitenlandse studenten : belangrijk beleidspunt
 - Cfr internationalisering
 - Werkstudenten – belangrijk beleidspunt
 - Gevangenen en werkstudenten die periodiek in het buitenland verblijven
 - Cfr afstandsonderwijs
 - Oudere studenten
 - Cfr Levenslang leren
- Studenten van wie de levenssituatie of achtergrond gelijke kansen op participatie aan de universitaire gemeenschap in de weg staat....

De prioriteit van dit doelgroepenbeleid wordt uiteraard **centraal** beslist. De discussie moet op de faculteit nog gevoerd worden, maar op korte termijn lijkt dit voor de faculteit zeker niet de hoogste prioriteit te hebben. Dat is nu het vastleggen van de programma's (POC's – BAMA-mv) en het uitbouwen van een optimale studie(traject)begeleiding voor de huidige studentenpopulatie (doorstroom – monitoren/ombudsen/STB). Om zicht te krijgen op de frequentie van dergelijke specifieke achtergrondsituaties, zou het echter toch aangewezen zijn als zowel de administratie als de monitor/ombuds/STB-er **informatie** hieromtrent bij zouden houden. Deze informatie kan dan gebruikt worden om de **doelgroepenpolitiek** van de faculteit vorm te geven.

De studentenkringen kunnen in dit dossier zeker een belangrijke inbreng hebben binnen de faculteit.

Facultair doelgroepenbeleid :

- ✓ Binnen de faculteit zal er moeten nagedacht worden over voor welke groepen men een specifiek (begeleidings-)aanbod wenst uit te bouwen. En dit binnen de praktische haalbare beperkingen.
- ✓ Facultair (departementaal?) dient overwogen te worden om naar analogie met de subcommissies van vroeger die advies uitbracht over aanvragen voor IAJ-programma's, een facultaire **commissie of werkgroep** op te richten met leden van de verschillende POC-vergaderingen, academisch verantwoordelijke van het monitaaraat, ombudsen, studietrajectbegeleiders voor de bacheloropleidingen en voor de masters, de BAMA-mv, evt later ook de verantwoordelijke voor internationalisering betrokken worden. Zeker op korte termijn zou deze

subcommissie minstens jaarlijks moeten bijeenkomen om **knelpunten** te identificeren om op die manier kort op de bal te kunnen spelen voor wat betreft het beleid van de faculteit inzake risicogroepen en doelgroepen. Dit beleid – dat nog moet uitgestippeld worden - zal zeker op korte termijn nood hebben aan evaluatie, en eventueel bijgesteld of herzien te worden : *het kan immers niet de bedoeling zijn om de modale/normstudent te benadelen....* Ook inzake **geïndividualiseerde studieprogramma's** zullen er op korte termijn vele ad hoc beslissingen moeten genomen worden, die als precedent kunnen dienen om een beleid in deze uit te stippelen.

✓ Voor sommige groepen (bvb topsporters, gehandicapte studenten) worden er reeds **specifieke faciliteiten** voorzien. Centrale diensten spelen hierin een belangrijke trekkersrol. Uiteraard is de communicatie met de faculteit belangrijk (informereren in de ene richting, feedback in de andere richting).

✓ Voor de overblijvende groepen moet er **centraal** een politiek uitgewerkt worden, zoals dat nu al het geval is voor de topsporters en gehandicapte studenten. Verwacht mag worden dat er naarmate de instroom meer gediversifieerd wordt, er facultair ook een routine groeit in verband met EVC, EVK, schakelprogramma's,... die dan kan worden aangewend voor een uitbreiding van de doelgroepen.

✓ Indien dat nog niet zou gebeurd zijn, zou het perfect passen in het kader van de **“resonantiegroepen”** om ook een dialoog op gang te brengen met de CLB's : zij hebben wellicht een goed zicht op de vragen die leven bij aspirant-studenten (al dan niet modaal).

✓ Een mogelijk gevolg van het flexibiliseringsdecreet is dat er ook een **instroom ontstaat in de hogere jaren** (2-3de bachelor, maar vooral masters). Naar analogie met het voorgaande kan men dit aanpakken naarmate de vraag zich voordoet, die informatie bijhouden en eventueel – al dan niet op aanraden van de studietrajectbegeleider - schakelprogramma's en dergelijke evalueren. Men zou in overweging kunnen nemen ook die informatie ter beschikking te stellen via een website

Samengevat :

1. Voor wat de instroom betreft komt studietrajectbegeleiding in essentie neer op het bijebrengen en ter beschikking stellen van informatie :

centraal (SAP)

- opleidings- en jaarprogramma's
- masters
- testen ivm EVC

=> op korte termijn zou er een gebruiksvriendelijke website moeten ontworpen en geïmplementeerd worden!!!

van POC's

- studieduurvermindering
- schakelprogramma's
- voorbereidingsprogramma's
- vrijstellingen
- testen ivm EVK

=> deze informatie zal met verloop van tijd verzameld worden, maar zou dan best ook op een website moeten ter beschikking gesteld worden.

centrale diensten

- contracten

- faciliteiten voor specifieke groepen
- ...
- => infosessies

administratie

- slaagcijfers ifv voorgeschiedenis
- ...
- => met het oog op informatie op langere termijn, op kortere termijn bijhouden van gegevens die betrekking hebben op het definiëren van prioritaire doelgroepen.

De specifieke situatie van onze faculteit, waar de curricula grondig werden hervormd (“geflexibiliseerd”), maakt deze behoefte nog acuter.

2. Advies : belasting voor STB-er.

Ondanks het feit dat er zeer veel aandacht gaat naar het aspect van de instroom van de studietrajectbegeleiding, mag verwacht worden dat **de belasting ervan voor de studietrajectbegeleider zelf niet noemenswaardig zal toenemen, op voorwaarde dat de correcte informatie gemakkelijk te vinden is.** De enige bijkomende belasting is het bijhouden van gegevens betreffende groepen met specifieke noden voor de statistieken. Dit wil absoluut niet zeggen dat de rol van de begeleider hier niet belangrijk is :

- ✓ het is van essentieel belang dat er voor elke opleiding *aanspreekpersonen* zijn, niet alleen voor de aspirantstudenten, maar ook voor alle betrokkenen bij SID-Ins, infodagen;
- ✓ ook voor de POC's is het belangrijk om een duidelijke *tussenpersoon* te hebben;
- ✓ zij kunnen belangrijke informatie aanbrengen bij het uitwerken van de doelgroepenpolitiek van de faculteit;
- ✓ hij/zij is de aangewezen persoon om aan te geven wanneer (zeker op middellange termijn) procedures voor EVC, EVK, schakelprogramm's, toekennen van vrijstellingen, ... geëvalueerd/herzien dienen te worden.

Naar de toekomst toe zal er wel een duidelijke afbakening van de taken nodig zijn.

IV Doorstroom.

1. Trajectbegeleiding

Naar analogie met de begeleiding van de instroom, komt dit neer op het **informer en adviseren** van de studenten, telkens als ze een keuze moeten maken. Gezien de ver doorgedreven flexibilisering van de curricula aan onze faculteit, zal dit zeker op korte termijn een belangrijke taak zijn.

1. *Informatie* : ook hier geldt het principe dat de student zoveel mogelijk de informatie zelfstandig moet kunnen vinden, liefst op een **website** die gebruikersvriendelijk is. In samenwerking met de programmadirecteur lijkt het aangewezen om ook informatiesessies te organiseren. Overwogen kan worden om hier ook de studentenkringen bij te betrekken (bij de bio-ir organiseren de studenten info-avonden over de majorprogramma's) en om eventuele statistieken of andere belangrijke elementen van informatie (bv. loopbaanonderzoeken) openbaar te maken?
2. *Advies* : Gezien de specifieke situatie van onze faculteit, lijkt het opportuun om per bacheloropleiding een **contactpersoon** (“de STB-er”) aan te stellen, idealiter is dat de

ombuds van 1ste bachelor omdat deze vaak verbonden is aan het monitoraat en er zo een **netwerk** kan ontstaan van “experten” voor één bepaalde opleiding. Deze taak zal zeker in vergelijking met de instroom een *behoorlijke belasting* betekenen voor de betrokkene : verwacht kan worden dat studenten vooral vragen zullen hebben over specifieke vakkencombinaties en de inhoudelijke/subjectieve zwaarte van de studiestof.

3. Voor de *masters* kan dan een analoge structuur uitgewerkt worden. Om een aantal redenen lijkt het aangewezen om per master een STB-er (lid van het betrokken departement) aan te stellen, zodat er ook voor de masters een duidelijk **netwerk** van aanspreekpunten ontstaat. Het is een optie om de ombuds van de (1ste) Master hiervoor in te schakelen.
4. *Verankering in de POC* : Om de feedback van en naar de POC te verzekeren, lijkt het toch aangewezen dat de STB-er de POC-vergaderingen – of toch althans deze die betrekking hebben op studietraject(begeleiding) – bijwoont.
5. *Doorverwijzing naar tweede lijnshulpverlening* (sociale dienst, PTC, juridische dienst,...) : of dit ook hoort bij studietrajectbegeleiding is voor discussie vatbaar. Een optie is dat het concept van *permanente* ombuds, zoals nu in 1ste bachelor, wordt uitgebreid naar hogere jaren. Een alternatief standpunt is dat alle personeel betrokken bij STB en studenten zicht heeft op wie wat moet doen en kan doorverwijzen indien nodig.
6. *Elektronische ondersteuning* :
 1. **Studentvolgsysteem** :
 - ⇒ met TOLEDO-interface
 - ⇒ databank met alle objectieve, officiële studentengegevens (vooropleiding, inschrijvingen, vakkenpakket, resultaten)
 - ⇒ niet wijzigbaar door de student (of STB-er), wel raadpleegbaar
 2. **Portfolio** (zie ook toelichting OOP-convenant DSA in bijlage)
 - ⇒ interface naar de student
 - ⇒ tool voor studenten om competenties “bij te houden”
 - ⇒ wijzigbaar door de student (of STB-er?)

moet *centraal* uitgewerkt worden.

Op langere termijn zal er voor gewaakt moeten dat de informatie mbt de *internationalisering* doorstroomt naar de trajectbegeleiding (bachelor/masters?). Begeleiding bij zoeken naar een stageplaats en/of bij bachelorproef vallen *buiten* het bestek van de STB-er.

2. 1ste Bachelor

De specifieke begeleiding van 1ste *jaarsstudenten* ligt op de grens tussen trajectbegeleiding en studiebegeleiding.

- *OOI-project* van het monitoraat (voorkennis)
- *Propedeuse-semester* aan de Faculteit (minder vrijblijvende begeleiding)
- Pro en contra “*niet-bindend advies*” bij aspirant-bis-studenten?
 - Waarom wachten tot na *september* : na de januari-zittijd tekenen er zich al een aantal risicogeveallen af (procrastinatie, faalangst, studiemethode, miscasting,...), terwijl het op dat moment nog niet te laat is. Om de studenten aan te moedigen tot **zelfreflectie** kan men samen met hun resultaten een vragenlijst (in process) meegeven, die dan als uitgangspunt kan dienen voor een (niet verplicht) *gesprek* tussen ombuds en student. Statistieken met slaagcijfer kunnen eveneens confronterend zijn voor de student, maar moeten met de nodige omzichtigheid gebruikt worden. Voor specifieke groepen kan al dan niet in samenwerking met

DSA **begeleiding** uitgewerkt worden. **Heroriëntering** kan ook gebeuren in samenwerking met DSA. Een aandachtspunt in dit verband is de limietdatum voor de inschrijving in hogescholen van 1 maart.

- Na de *juni-zittijd* is het traditioneel al zo dat de meeste niet-geslaagden advies inwinnen bij de **ombuds**.
- Na de *september-zittijd* lijkt het voldoende om de studenten die niet geslaagd zijn te **informer**, bv statistieken, aanbod begeleiding, eventueel aanbod alternatieve opleidingen. Uiteraard kan daarop een gesprek met de student volgen indien hij/zij dat wilt.

3. Studievoortgangsbegeleiding

Ook dit zou een taak van de STB-er kunnen zijn. Aan de hand van de keuzes die gemaakt worden (vakken, contracten, trajecten) kan het leertempo bepaald worden, en kan er gepoogd worden om bvb uitstelgedrag te voorkomen of kunnen de studenten gestimuleerd kunnen worden om op voldoende tempo te studeren. Uiteraard dient ook hierin de betutteling van studenten vermeden te worden.

4. Slotbemerkingen

De **facultaire commissie** waarvan hoger sprake zou ook problemen en knelpunten in de studietrajecten kunnen vaststellen en bespreken. *Hearings* kunnen hierbij zeker aangewend worden om informatie te verzamelen.

Topics zoals de **flexibilisering van de leeromgeving** (afstandsonderwijs, ...) kunnen pas op facultair niveau uitgewerkt worden als *centraal* de krijtlijnen van dat beleid uitgestippeld zijn. Idem dito voor flexibilisering van bvb de indeling van het academiejaar (zie adviestekst van de facultaire werkgroep BZ).

V Uitstroom.

Het lijkt verdedigbaar om volgende aspecten van uitstroom ook in het takenpakket van de STB-er voor de bacheloropleidingen op te nemen :

- ✓ **drop-out** studenten detecteren en begeleiden (in samenwerking met permanente ombuds)
- ✓ begeleiding bij **heroriëntering** van niet-geslaagde studenten (kan beperkt blijven tot een doorverwijzing naar DSA, of kan het aanbieden zijn van informatie van alternatieven)

Takenpakket van de STB-er van de masters : voor later.

VI Wat kan er verwacht worden van de centrale diensten?

Zonder hiermee een waardeoordeel te vellen, kan men toch wel stellen dat de verwarring rond het onderwerp voornamelijk het gevolg is van de kloof die er bestaat tussen de prioriteiten van de begeleiders die geconfronteerd met de vragen van de studenten ("op het

veld”) en de prioriteiten van het beleid / de centrale diensten. Die kloof is zeker *niet* het gevolg van tegenstrijdige doelstellingen : in het verleden is al verschillende keren gebleken dat men bij de centrale diensten zoekt naar aanknopingspunten bij de “STB-ers”. Het initiatief van de Onderwijsraad om een universitaire werkgroep op te richten rond studiebegeleiding (Carolien Van Soom – Elke Struyf) biedt alvast één mogelijkheid tot overleg tussen de centrale diensten en de faculteiten. In dezelfde lijn zijn er nog het OOP-convenant van DSA en het OOF-project (E. De preeuw).

Om dat overleg op gang te brengen is het hoogtijd dat er binnen de faculteiten een discussie op gang komt over wat er precies verwacht wordt van dergelijk overleg en van de centrale diensten.

- ✓ Anemoonproject in samenwerking met Beleidsinformatiearchitect Onderwijs (programmaboek) : gebruik(er)svriendelijke interface – studentvolgssysteem – welke statistieken kunnen opgevraagd worden?
- ✓ Studentenbeleid : krijtlijnen inzake doelgroepenbeleid; (portfolio – studentvolgssysteem)
- ✓ Bureau Internationaal onthaal : krijtlijnen inzake internationalisering
- ✓ DSA :
 - vormingssessies inzake adviseren; uitwerken van portfolio-systeem
 - Naar analogie met de werkgroep Gehandicapte Studenten : uitwerken van procedures voor specifieke doelgroepen;
 - Informatie over alternatieven voor heroriëntering
 - Bevragen van CLB (feedback)
- ✓ Dienst Onderwijsbeleid : vooral Juridische dienst info ORER : studentgerichte website met info over wijziging contract; aanleggen van FAQs voor ombudsen/STB-ers
- ✓ PR : cfr RUG op basis van “interesses” voor –18, komt men terecht bij bepaalde opleidingen.

VII Wat kan er verwacht worden van de facultaire diensten?

Welke taakverdeling? Komt er een commissie/werkgroep – wie? Samenwerking met zusterfaculteiten van de groep?

VIII Samengevat : voorstel van STB aan de Faculteit Wetenschappen.

Een succesvol beleidsplan inzake studietrajectbegeleiding – en dit zowel voor in-, door- als uitstroom – leunt voor een belangrijk deel op de beschikbaarheid van toegankelijke informatie :

- het programmaboek met ondermeer de volgtijdelijkheid van de vakken;

- het ORER over de verschillende contracten en de voorwaarden om een contract te wijzigen;
- statistieken met slaagcijfers;
- procedures voor specifieke doelgroepen;
- EVC, EVK : welke procedures voor de valorisatie
- Schakel- en voorbereidingsprogramma's : toegang,...
- tewerkstelling
- ...

Deze informatie zou in de mate van het mogelijke beschikbaar te stellen op een *webstek*, waarbij men zou kunnen opteren om andere interfaces te voorzien voor STB-ers enerzijds en studenten anderzijds.

Het tweede luik van studietrajectbegeleiding is de **adviesfunctie**. Binnen onze faculteit lijkt hiervoor een *netwerk van aanspreekpunten* (STB-ers) de meest optimale optie. Voor de bachelors kunnen dat in de mate van het mogelijke de ombudsen van 1ste bachelor zijn. Een probleem is misschien het feit dat de ombudsen van 1ste ba informatica en geografie assistenten zijn en geen monitoren.

Per masteropleiding kan dan een STB-er aangesteld worden vanuit de departementen. Verankering van de STB-ers in de respectievelijke *POC's* lijkt toch wel erg aangewezen. De taken van de bachelor- en de master-STBers situeren zich op een ander vlak (Ba : (zij)in- en doorstroom; Ma : zij-in-, door en uitstroom), maar onderling overleg is toch wel van essentieel belang.

Idealiter wordt er facultair een **werkgroep studietrajectbegeleiding** opgericht die knelpunten identificeert en remedieert²

² Tijdens de korte voorstelling van het document op FPOC was de reactie op het voorstel om een facultaire werkgroep op te richten, terughoudend.

Appendix I : Andere modellen van STB

- **Globaal** concept van traject-, studie- en psychosociale begeleiding
- Sterk **gepersonaliseerde** begeleiding
- Hogeschool Rotterdam : **studieloopbaancoaching**
Doelen : bevorderen studievoortgang en *persoonlijke ontwikkeling*, bieden van *emotionele thuisbasis*, bevorderen van *integratie van het leren*, snel signaleren van knelpunten, *verbetering slaagcijfers*, omgaan met diversiteit;
- Elke student heeft een studieloopbaancoach : 2x12stud./coach (ook docenten worden ingezet) – minimum 3 individuele gesprekken/student
- Hogeschool Amsterdam
- Universiteit Maastricht : in begin van de studieloopbaan wordt bij alle studenten een diagnostische test afgenomen **De spiegel** (meten van algemene capaciteiten, motivatie, interesse, persoonlijkheid, persoonlijke omstandigheden, leerstijlen)

Appendix II : Lexicon

Studietraject (art. 26, §2 van het flexibiliseringsdecreet) = “Een studietraject bepaalt de modaliteiten inzake studieomvang, delibertie en studievoortgangsbewaking : 1° bij wijze van een modeltraject voor een groep studenten; 2° bij wijze van geïndividualiseerd traject voor een bepaalde student. De opportuniteit van het doorlopen van een geïndividualiseerd traject wordt zorgvuldig getoetst op grond van het dossier van de student.”

Studietrajectbegeleiding = informeren en adviseren bij in-, door- en uitstroom van zowel de modale als de niet-modale student.

Modale student = student die uit het ASO instroomt en die het voltijdse modeltraject volgt.

Flexibilisering = afstappen van het jaarsysteem :

Organisatie van het onderwijs :

- Naast diplomacontract, ook mogelijkheid tot examencontract en creditcontract;
- Voltijds of deeltijds

Leeromgeving :

- Levenslang Leren
- Afstandsonderwijs

Toegang tot het onderwijs :

- Metertijd wordt er een toename verwacht van “geïndividualiseerde studieprogramma’s” : mobiliteit binnen de KULeuven, binnen de associatie, nationaal en internationaal.
- Door de “doelgroepenstrategie” wordt er gehoopt op een toename van “niet-modale” studenten (geen SO-diploma, buitenlandse studenten,...)

Curriculum (aan onze faculteit zeker het geval)

=> “niet-modale” student;

Diploma-contract komt overeen met de huidige gewone inschrijving :

Modelcontract : kan voltijds of deeltijds zijn

Geïndividualiseerd studieprogramma :

voltijds of deeltijds

vrijstellingen : credits of EVC's en EVK's

Creditcontract komt overeen met de huidige inschrijving voor afzonderlijke vakken.

Examencontract komt overeen met de huidige inschrijving voor examencommissie voor de Vlaamse Gemeenschap.

Schakelprogramma = speciaal programma voor professionele bachelors die zich willen inschrijven in master al dan niet via een academisch bachelorprogramma met vrijstellingen

Vorbereidingsprogramma = speciaal programma voor academische bachelors zonder rechtstreekse toegang tot die bepaalde master die zich willen inschrijven in master (bachelor – zij-instroom?)

EVC = eerder verworven competentie, wordt toegekend op basis van een bekwaamheidsonderzoek (niveau van de associatie)

EVK = eerder verworven kwalificatie, wordt toegekend op basis van een studiebewijs (eventueel ook na een bekwaamheidsonderzoek – niveau van de instelling)

Portfolio = een door een student gemaakte doelgerichte verzameling van materiaal dat zijn inspanningen, vooruitgang en prestaties in een bepaald domein weergeeft. Of ook = elektronische tool (gepersonaliseerde map) die kan gebruikt worden bij het begeleiden en evalueren van studenten.

Studentenvolgsysteem (enge definitie) = administratief systeem dat alle gestructureerde informatie over een student bijhoudt (studentinformatie, studiegegevens). Maar ook (ruimere definitie) = systeem dat *alle* (gestructureerde en niet-gestructureerde) informatie over een student bijhoudt, dus ook bvb een portfolio door de student opgemaakt, of ook bvb informatie over de studievoortgang door de studietrajectbegeleider opgemaakt.

Appendix III : Bronnen

- Studietrajectbegeleiding aan de KULeuven (werkdokument OOP STB Dienst Studieadvies – 13/5/5)
- Flexibilisering en studiekeuze – Campuskrant 20/4/5
- Infosessie Flexibilisering en de wijzigingen aan ORER – 1/6/5
- Trajectbegeleiding aan de Faculteit Godgeleerdheid (Luc De Saeger)
- Website Onderwijs van de KULeuven
- Flexibilisering aan de KULeuven in een notendop (Dienst Onderwijsbeleid – 17/12/2004)
- Studiedag “Studietrajectbegeleiding Associatie KULeuven” (OOF-project van de werkgroep Studie- en studentenbegeleiding – 28/4/5)
- KULeuven klaar met invulling flexibiliseringsdecreet : Vernieuwing, en toch continuïteit met het bestaande systeem – Persbericht 20/12/4
- Verslag Overleg monitoraten-dienst studieadvies 22/6/4
- Voorstel ‘heroprichting’ Vaste Werkgroep Studie- en studentenbegeleiding (Onderwijsraad - 19/5/5)
- Steekkaarten Zomercursus ‘doceren in het bamatijdperk’ (DUO-ICTO – 2004)
- Doelstellingen inzake leertrajectbegeleiding in de OOP-deelconvenanten van de faculteiten
- Website Onderwijs van de KULeuven
- Verkenningssprekken met monitoren van de faculteit Wetenschappen, met Stef Verheyden - voormalig facultair contactpersoon binnen DUO/ICTO, met Carolien Van Soom - informatie-architect Studenten, met OOP-convenanten ondermeer van de faculteiten van de Groep Exacte Wetenschappen, ...
- Vergadering STB – 19/5/5
- Vergadering monitaaraat juni 2005

Appendix IV : OOP-convenant DSA : Flexibilisering en studieadvies

Hoofddoel van dit project is het uitwerken van een beleidsplan voor studietrajectbegeleiding aan de K.U.Leuven. Hierbij aansluitend wordt gewerkt aan een vormingsaanbod en een overlegplatform voor studie(traject)begeleiders. Vervolgens wordt een beleidsplan uitgetekend inzake het gebruik van digitale portfolio's bij (her)oriëntering van studenten.